

Početna Stranica > ... > Obiteljskopравни Predmeti I Nasljeđivanje > Roditeljska Odgovornost – Skrbništvo Nad Djecom I Prava Na Kontakt > Slovakia

Roditeljska odgovornost – skrbništvo nad djecom i prava na kontakt

Sadržaj omogućio

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

 Slovačka

1 Što u praktičnom smislu znači pravni pojam „roditeljska odgovornost”? Koja su prava i obveze nositelja roditeljske odgovornosti?

U skladu sa slovačkim Obiteljskim zakonom (Zakon br. 36/2005 o obitelji i o izmjenama određenih zakona) i sudskom praksom, roditeljska odgovornost (tj. prava i obveze roditelja te skrbništvo) prvenstveno obuhvaća skrb o djetetu, obveze uzdržavanja, zastupanje djeteta te upravljanje djetetovom imovinom.

2 Tko u pravilu ima roditeljsku odgovornost nad djetetom?

Oba roditelja zajednički dijele prava i obveze prema djetetu, bez obzira na to je li dijete rođeno u braku ili izvan braka te žive li roditelji zajedno (jesu li u braku, rastavljeni ili razvedeni).

Sud može roditelje lišiti roditeljskih prava i obveza (ili im može ograničiti ta prava i obveze) u ozbiljnim okolnostima kako je predviđeno u članku 38. stavku 4. Obiteljskog zakona.

Sud isto tako može dodijeliti roditeljska prava i obveze maloljetnom roditelju starijem od 16 godina u pogledu skrbništva nad maloljetnim djetetom podložno uvjetima iz članka 29. Obiteljskog zakona.

3 Ako roditelji nisu sposobni ili ne žele snositi roditeljsku odgovornost nad svojom djecom, može li se umjesto njih odrediti neka druga osoba?

Da. Ako nijedan roditelj maloljetnog djeteta nema punu pravnu sposobnost ili su njihova roditeljska prava i obveze privremeno ukinuti ili su oboje lišeni roditeljskih prava i obveza ili su umrli, sud mora imenovati skrbnika koji će osobno odgojiti maloljetno dijete, zastupati ga i upravljati djetetovom imovinom.

4 Ako se roditelji razvedu ili prekinu odnos, kako se rješava pitanje roditeljske odgovornosti u budućnosti?

Sud mora odlučiti o dodjeli i ostvarivanju roditeljskih prava i obveza (čak i kad oba roditelja nastave zajednički ostvarivati roditeljska prava i izvršavati obveze) ili odobriti sporazum između roditelja.

U skladu s člankom 36. stavkom 1. Obiteljskog zakona „roditelji maloljetnog djeteta koji žive odvojeno mogu se u bilo kojem trenutku dogovoriti o načinu ostvarivanja roditeljskih prava i izvršavanja obveza. Ako roditelji ne postignu dogovor, sud može odrediti kako će se izvršavati njihova prava i obveze, čak i ako nije podnesen zahtjev u tom smislu; konkretno, sud mora odlučiti kojem će od roditelja dodijeliti fizičko skrbništvo nad maloljetnim djetetom. Odredbe članaka 24., 25. i 26. primjenjuju se *mutatis mutandis*”.

5 Ako roditelji postignu dogovor po pitanju roditeljske odgovornosti, koje se formalnosti moraju poštovati kako bi taj sporazum postao pravno obvezujući?

Sporazume između roditelja u vezi s njihovim roditeljskim pravima i obvezama mora odobriti sud.

6 Ako roditelji ne mogu postići dogovor po pitanju roditeljske odgovornosti, koja je alternativa rješavanju spora a da se izbjegne izlazak pred sud?

Izvansudsko rješavanje sporova moguće je mirenjem u skladu sa Zakonom br. 420/2004 o mirenju. Taj se zakon primjenjuje i na sporove povezane s obiteljskim pravom. Mirenje je izvansudski postupak u kojem predmetne stranke prihvaćaju pomoć miritelja pri rješavanju spora koji proizlazi iz njihova ugovornog ili drugog pravnog odnosa. Svaki sporazum postignut mirenjem mora biti sklopljen u pisanom obliku i obvezujući je za stranke u postupku.

7 Ako roditelji izađu pred sud, o kojim pitanjima u vezi s djetetom može odlučivati sudac?

Sud načelno može odlučiti o svemu osim o dodjeli isključivog skrbništva jednom roditelju. Isključivo skrbništvo nad djetetom može se dodijeliti jednom roditelju samo ako su drugom roditelju oduzeta roditeljska prava i obveze. Međutim, sud u praksi odlučuje koji će od roditelja imati fizičko skrbništvo nad djetetom, koji će zastupati dijete i koji će upravljati djetetovom imovinom. Sud odlučuje i kako će roditelj koji ne ostvaruje fizičko skrbništvo doprinositi uzdržavanju djeteta ili odobrava dogovor između roditelja o iznosu uzdržavanja.

8 Ako sud odluči da jedan roditelj treba imati isključivu skrb nad djetetom, znači li to da on ili ona može odlučivati o svim pitanjima u vezi s djetetom a da se prethodno ne savjetuje s drugim roditeljem?

Pojam „roditeljska odgovornost“ nema odgovarajući pandan u kontekstu slovačkog obiteljskog prava. Pojam koji se upotrebljava u slovačkom obiteljskom pravu jest „roditeljska prava i obveze“, a ta prava i obveze uvijek dijele oba roditelja, što znači da „isključivo skrbništvo“ nije moguće, osim ako je drugi roditelj umro, nema pravnu sposobnost ili su mu oduzeta roditeljska prava i obveze. To treba razlikovati od fizičkog skrbništva. Ako je fizičko skrbništvo dodijeljeno jednom od roditelja, taj roditelj može odlučivati o svim redovnim pitanjima koja se odnose na svakodnevni život djeteta bez suglasnosti drugog roditelja. Međutim, za važna pitanja povezana s ostvarivanjem roditeljskih prava i izvršavanjem obveza (upravljanje djetetovom imovinom, selidba djeteta u inozemstvo, državljanstvo, davanje suglasnosti za liječenje, strukovno osposobljavanje) potrebna je suglasnost drugog roditelja. Ako se roditelji ne mogu dogovoriti, odluku donosi sud na zahtjev jednog od roditelja.

9 Ako sud odluči da roditelji trebaju imati zajedničku skrb nad djetetom, što to znači u praksi?

Sud roditeljima može dodijeliti naizmjenično fizičko skrbništvo (tj. zajedničko skrbništvo) ako su oboje sposobni odgajati dijete i zainteresirani za fizičko skrbništvo nad djetetom te ako je taj dogovor u interesu djeteta i ako će se njime bolje ispunjavati djetetove potrebe. Ako se barem jedan roditelj slaže sa zajedničkim skrbništvom, sud mora ispitati je li zajedničko skrbništvo u interesu djeteta.

Vidjeti sve prethodne odgovore, posebno odgovor na pitanje 8.

10 Kojem se sudu ili tijelu trebam obratiti ako želim podnijeti zahtjev za roditeljsku odgovornost? Koje se formalnosti moraju poštovati? Koje

dokumente trebam priložiti zahtjevu?

Okružni sud ili općinski sud u čijem okrugu živi maloljetno dijete nadležan je za primanje zahtjeva u vezi s roditeljskim pravima i obvezama. Nije potrebno izvršiti nikakve formalnosti niti priložiti dokumente jer je riječ o postupku koji sud može pokrenuti po službenoj dužnosti. O sadržaju zahtjeva ovisi koje je dokumente potrebno dostaviti. Obično je potreban rodni list djeteta.

11 Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima? Postoji li hitni postupak?

Primjenjuje se pojednostavnjeni i manje formalan postupak. Postoji mogućnost privremene mjere, koja je u obliku hitnog postupka.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Svi postupci koji se odnose na roditeljska prava i obveze oslobođeni su sudskih pristojbi. Sustav pravne pomoći u Slovačkoj trenutačno je ograničen na oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi i besplatne usluge pravnog zastupnika. Pomoć odvjetnika rijetko se traži jer postupci koji se odnose na roditeljska prava i obveze nisu parnični. Međutim, ako osoba ispunjava zakonske uvjete za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi, sud može, po vlastitu nahođenju, toj osobi besplatno osigurati zastupnika, pa i odvjetnika, ako smatra da je zastupanje nužno za zaštitu interesa stranke.

Sud sve stranke koje traže pravnu pomoć odvjetnika i koje ispunjavaju uvjete za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi upućuje u Centar za pravnu pomoć. Sud stranke upoznaje s tom mogućnošću. Sud može odobriti stranci potpuno ili djelomično oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi ako je to opravdano s obzirom na okolnosti i ako nije riječ o zahtjevu koji čini zlonamjernu ili nedvojbeno neosnovanu demonstraciju ili obranu prava. Ako sud ne odluči drukčije, oslobođenje se primjenjuje na cijeli postupak i ima retroaktivni učinak. Međutim, troškovi plaćeni prije donošenja odluke o oslobođenju ne vraćaju se.

Sustav pružanja pravne pomoći i njegov opseg utvrđeni su Zakonom br. 327/2005 o pružanju pravne pomoći osobama u nepovoljnom financijskom položaju, kojim se isto tako uspostavlja Centar za pravnu pomoć kako bi se ta pomoć pružala fizičkim osobama koje se zbog svoje financijske situacije ne mogu koristiti pravnim uslugama radi ostvarivanja i zaštite svojih prava.

13 Je li moguće uložiti žalbu protiv odluke o roditeljskoj odgovornosti?

Da, dopuštena je žalba protiv odluke o roditeljskim pravima i obvezama.

14 U određenim slučajevima potrebno je obratiti se sudu kako bi se zatražilo izvršenje odluke o roditeljskoj odgovornosti. Kojem se sudu trebam obratiti u takvim slučajevima i koji se postupak primjenjuje?

Mjesnu nadležnost za izvršavanje odluka u predmetima koji se odnose na maloljetnike ima sud u čijem okrugu maloljetnik ima boravište, kako je utvrđeno sporazumom roditelja ili drugim pravnim sredstvom. Postupak koji se primjenjuje na izvršenje odluke uređen je Zakonom br. 161/2015 – Kodeks građanskog izvanparničnog postupka. Pojediniosti o izvršenju odluka u predmetima koji se odnose na maloljetnike navedene su u Dekretu br. 207/2016 Ministarstva pravosuđa Slovačke, koji se primjenjuje i na izvršenje odluka iz inozemstva.

15 Što trebam učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala i izvršila odluka o roditeljskoj odgovornosti koju je donio sud u drugoj državi članici?

Sudske odluke o roditeljskim pravima i obvezama koje je donio sud u drugoj državi članici priznaju se i izvršavaju bez provođenja posebnog postupka u Slovačkoj, odnosno bez potrebe za proglašenjem izvršivosti odluke (članak 21. stavak 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću („Uredba Bruxelles

Ila") ili članak 30. Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 od 25. lipnja 2019. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o međunarodnoj otmici djece („Uredba Bruxelles IIb“).

Međutim, zainteresirana stranka može zatražiti proglašenje izvršivosti odluke o roditeljskim pravima i obvezama donesene u drugoj državi članici (u skladu s Uredbom Bruxelles IIa) ili donošenje odluke da nema temelja za odbijanje priznavanja (u skladu s Uredbom Bruxelles IIb).

Zahtjevi se podnose okružnom sudu ili općinskom sudu u čijem okrugu dijete boravi ili, ako dijete nema boravište u Slovačkoj, sudu u čijem okrugu dijete trenutačno živi. Ako takvog suda nema, nadležan je 2. općinski sud u Bratislavi.

16 Kojem se sudu u ovoj državi članici trebam obratiti radi podnošenja prigovora na priznanje i izvršenje odluke o roditeljskoj odgovornosti koju je donio sud u drugoj državi članici? Koji se postupak u takvim slučajevima primjenjuje?

Za zahtjeve za priznavanje, zahtjeve za nepriznavanje ili zahtjeve za odluku da nema temelja za odbijanje priznavanja koji se odnose na roditeljska prava i obveze nadležan je okružni sud ili općinski sud na čijem području dijete ima boravište ili, ako dijete nema boravište u Slovačkoj, sud u čijem okrugu dijete trenutačno živi. Ako takvog suda nema, nadležan je 2. općinski sud u Bratislavi.

17 Koje se pravo primjenjuje u postupku o roditeljskoj odgovornosti ako dijete ili stranke ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Ako dijete ne živi u Slovačkoj, nego tamo ima uobičajeno boravište ili ako roditelji ne žive u Slovačkoj ili su državljanji drugih zemalja, odredbe slovačkog prava primjenjuju se u skladu s Haškom konvencijom o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, izvršenju i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece (ref. br. 344/2002), (poglavlje III. Konvencije).

Osim Haške konvencije iz 1996., Slovačku obvezuje niz bilateralnih sporazuma koji sadržavaju odredbe o primjenjivom pravu i te odredbe imaju prednost pred odredbama Zakona o međunarodnom privatnom i postupovnom pravu u postupcima o roditeljskim pravima i obvezama. To su sljedeći sporazumi:

Bugarska: Sporazum između Čehoslovačke Socijalističke Republike i Narodne Republike Bugarske o pravnoj pomoći i uređivanju pravnih odnosa u građanskim, obiteljskim i kaznenim stvarima (Sofija, 25. studenoga 1976., Odluka br. 3/1978)

Hrvatska, Slovenija: Sporazum između Čehoslovačke Socijalističke Republike i Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije o uređivanju pravnih odnosa u građanskim, obiteljskim i kaznenim stvarima (Beograd, 20. siječnja 1964., Odluka br. 207/1964)

Mađarska: Ugovor između Čehoslovačke Socijalističke Republike i Narodne Republike Mađarske o pravnoj pomoći i uređivanju pravnih odnosa u građanskim, obiteljskim i kaznenim stvarima (Bratislava, 28. ožujka 1989., ref. br. 63/1990)

Poljska: Sporazum između Čehoslovačke Socijalističke Republike i Narodne Republike Poljske o pravnoj pomoći i uređivanju pravnih odnosa u građanskim, obiteljskim i kaznenim stvarima (Varšava, 21. prosinca 1987., Odluka br. 42/1989)

Rumunjska: Sporazum između Čehoslovačke Socijalističke Republike i Narodne Republike Rumunjske o pravnoj pomoći i uređivanju pravnih odnosa u građanskim, obiteljskim i kaznenim stvarima (Prag, 25. listopada 1958., Odluka br. 31/1959)

Ova je internetska stranica dio portala [Vaša Europa](#).

Važno nam je vaše [mišljenje](#) o korisnosti pruženih informacija.

■ Posljednji put ažurirano: 27/01/2025

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJP-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.